

Bozók Ferenc

Czigány György Budapestje

(Látogatás az idén augusztusban 80 esztendőes Czigány Györgynél)

Megtisztelő és felemelő élmény volt számomra az idén 80 esztendőes Czigány György meghívása lakásukba, Budára, a Rózsadombra, a Felső Zöldmáli úti otthonukba. A Tömörkény utcában állt meg a helyi járat, és egy szelíd lanka, emelkedő vezetett fölfelé a Felső Zöldmáli úti lakás felé, a Pitypang utcán keresztül. A Pitypang utca – lássunk csodát – tele van citromsárga és már-már ernyőt bontó pitypangokkal. Misztérium számomra, hogy vajon szándékosan telepítik-e a pitypangokat a Pitypang utcába, vagy a rengeteg, már eleve ott virító pitypang miatt nevezték el az utcát egykoron Pitypang utcának. Szeretettel, kávéval és pogácsával kínáltak megérkezésem után Czigány György és második felesége, Simon Erika. Büszkeséggel nyugtáztam, hogy épp abban a szobában, fotelben kínáltak helyet, amelyben valaha Ottlik Géza és Mándy Iván is ült. Beszélgetésünket diktafonra vettük. Ezt a beszélgetést teljes terjedelmében egy interjúkötetbe szánjuk, melyet a Hét Krajcár Kiadó vállalt el a 2012-es Ünnepi Könyvhétre, és *Kortársalgó (Beszélgetés 21. századi költőkkel)* lesz a címe.

Beszélggettünk sokféléről, természetesen elsősorban irodalomról és muzsikáról. Mivel épp egy esszéköteten dolgozom, melynek *Budapest költői, költők Budapestje* lesz a címe, különösen is kíváncsi vagyok arra, hogy a Budapesten élő költőkben milyen szubjektív kép él fővárosunkról, melyért én – nem titkolom – különleges módon rajongok. Czigány Györgytől is megkérdeztem tehát egyéb kérdések mellett a szívemnek oly fontos kérdést. Milyen Czigány György Budapestje, melyek azok a terek, épületek, helyszínek, melyek élete során valamilyen okból különösen kedvessé vagy fontossá váltak számára Budapestből? Czigány György otthonának nevezi Budapestet, és büszkén mutogatja külföldi ismerőseinek, barátainak. Szinte szerelmese ennek a városnak. Budapestnek, ellentétben más városokkal, számos olyan természetes dombja, kilátó pontja van, amelyről gyönyörű panoráma nyílik az egész városra, mindenféle különösebb erőfeszítés, kínzó lépcsőzés nélkül, a Sas-hegyről vagy a rakpartokról Buda felé, a Sváb-hegyről vagy akár a Szabadság-hegyről. Fővárosunk képi gazdagsága és összarchitektúrájának harmonikus egysége páratlanul impozáns. Szokták említeni, hogy az ember a Balaton vizének különböző napszakokban különböző színjátékában mennyit gyönyörködhet, Czigány György a Duna vizének kaleidoszkópszerű, szinte mindig más képet mutató játékában gyönyörködik. A Duna iránti rajongását édesapjától örökölte,

aki gyakran evezett a Dunán párevezős csónakkal. 75. születésnapjára Czigány Györgyöt is megajándékozták a gyermekei guruló üléses, párevezős csónakkal, épp ezeket az édesapjával kapcsolatos szép dunai emlékeket felidézendő. Buda, Pest és Óbuda egyesítését zeneművek is megörökítették, ezek igen kedvesek számára. Az általa naponta bejárt utcákban, tereken olyan otthonosságérzete van, mintha szobájában, saját megszokott, jól ismert bútorai és tárgyai közt járna. A Magyar Televízió épületét, annak stúdióját említette, ahova olykor gyermekeit is elvitte, vagy Weöres Sándorék lakását, ahová kisfia, Gergő is elkísérte. Kedves emlékként említette, hogy Weöres Sándor elvitte Czigány Györgynek Gergő nevű kisfiát a közeli boltba, ahol színes cukrokat vásárolt, hogy a kisfiúnak kedvében járjon. Kedves derűvel említette Czigány György azt is, hogy Weöres Sándor maga is szerette ezeket a kis színes gyümölcsízű cukrokat, melyek miatt felesége, Károlyi Amy gyakran megdorgálta. Aztán Czigány György budapesti helyszíneket sorol: Budapesten született a Klinikán a Baross utcában, aztán a Mester utcában laktak rövid ideig. 1931-ben, a gazdasági válság idején, féléves korában, édesapja elhatározására a család rokoni támogatással Győrbe költözött. Ott a megélhetés valamelyest ekkoriban könnyebb volt, mint Budapesten. Úgy fogalmaz, hogy ízig-veéig budapesti, de Győr volt eszmélésének városa. Győrből, ahol kb. 10 esztendő telt a család, visszatérve Budapestre, a Krisztinavárosban laktak. A főváros ostroma alatt a Szociális Missziós nővérek pincéjében voltak kénytelenek meghúzódní. Ezt az épületet azóta is mindig eltűnődvé szemléli, amikor arra jár. Czigány György itt, ebben a pincében ismerkedett meg Nagy Miklós pápai kamarással, a novellista és költő pappal, akit a Mindszenty-per egyik vádlottjaként sokáig kínoztak az AVH börtönében, majd a Budapesttől nem messze eső Úny nevű, eldugott kis falucskába helyeztek. Czigány Györgynek a *Mézet ont az ég* című kötetében két szép emlékverse is megjelent az únyi papköltőről. Az egyiknek *Sursum corda* a címe. Czigány Györgynek felejthetetlen emlék az is, hogy a krisztinavárosi templomban kezdett orgonálni. Noha Czigány György zongoraművész, az orgona iránti nagy szeretete is végigkísérte pályáját, és ennek első inspirálója a krisztinavárosi plébániatemplom orgonája volt. A krisztinavárosi templomot és a templom tornya előtti rejtőzködő toronykeresztet, melyet csak bizonyos napszakban lehet látni, Nemes Nagy Ágnes is megörökítette, versben és vallomásban egyaránt. Nagy szeretettel idézi vissza Czigány György a Szilágyi leánygimnázium udvarát, amelyet télen felöntöttek, és korcsolyapályát alakítottak ki belőle. Jól korcsolyázott, így sikerei voltak a leánygimnázium lánynövendékei körében. Kamaszkorának legemlékezetesebb helyszíne a Vérmező. Kamaszkorában a Vérmező 4-5 méterrel lejjebb volt, és nem volt rajta fa, valóságosan mező volt, egy nagy síkság. A méretek valahogy imponálóbbak voltak, a Vérmező és a felmagasodó Vár a Mátyás templomig. Most, ezért a veszteséért kárpótlásul a Vérmezőn egy szép park van.

Czigány György gyermekei is ott tanultak biciklizni a Vérmezőn. Felnőttkorában, amikor gyermekei már kamaszok voltak, Óbudára költözött a család, hogy kipróbálják, milyen a lakótelepi élet. A lakótelepről nem szokott senki ódákat zengeni, ám Czigány György erről az épületről is versben emlékezik, melyben úgy néz a lakótelepre, mint óriási kikötőre, hatalmas teherhajókkal. A lakótelepi lakások nem voltak szépek, de a benne való lét szép volt, tele gyönyörű emlékekkel. Jelenlegi lakóhelyük a Rózsadomb hátsó oldalán lévő Felső Zöldmáli út. Itt már közel húsz éve lakik. Fenyők vannak az udvaron, valaha itt erdő volt. Gyönyörű zöldövezet van itt, tavasszal és nyáron elvarázsolja a járókelőt.

Összességében megvallotta Czigány György, hogy minden szépséges emléke Budapesthez köti, csodálatos zenei élmények, irodalmi beszélgetések, rendezvények. A Bartók Béla úton kamaszként izgatottan figyelte, hogy megjelent-e már a *Zászlónk* folyóiratnak verseit tartalmazó lapszáma. Különösen kedves emlék számára az a pillanat, amikor kamaszként megnyert egy novellapályázatot, és a pályázatért járó jutalmat személyesen vehette át egy szabadtéri szentmise után Mindszenty József bíborostól a Gellért-hegy csúcsán. Ezt a mozzanatot, kegyelmi pillanatot irodalmi pályája kezdetének érzi.

Isten éltesse a 80 esztendőes Czigány Györgyöt, és derűsebb, szebb napokat kívánok kedves fővárosunknak, Budapestnek is.

